

Kritiek op de NVWA? Niet van de minister

www.nrc.nl

augustus 24ste, 2017

In de rij staan pluimveehouders die tonnen schade hebben geleden, die tienduizenden kippen hebben geruimd en nóg veel meer eieren hebben vernietigd. En toch worden hier, net voor aanvang van het Kamerdebat over het fipronilschandaal, nog grappen gemaakt. Wanneer een pluimveehouder van een beveiliging zijn schoenen moet uittrekken bij de detectiepoortjes, zegt hij: „Ze willen zeker controleren of er geen fipronil inzit.” Er wordt hard gelachen.

Officieel is de Kamer nog met reces. Toch wilde een Kamermeerderheid deze donderdag bijeenkomen om te spreken over het schadelijke bestrijdingsmiddel fipronil in eieren, dat al ruim een maand de pluimveesector in zijn greep houdt.

Komt er toch financiële hulp voor getroffen en, willen de aanwezige boeren weten. En: wordt er straks toegegeven dat de Nederlandse Voedsel- en Warenautoriteit (NVWA) er een potje van heeft gemaakt? Want dat is bij veel pluimveehouders de consensus.

Op de vlakte

Kritiek op de rol van de NVWA is er donderdag zeker, maar die komt vooral van de aanwezige Kamerleden. De meest heikele kwestie: waarom heeft de NVWA in november geen onderzoek gedaan naar mogelijke besmettingen van eieren, toen zij signalen kreeg dat het Barneveldse bedrijf Chickfriend illegaal gebruik maakte van het middel bij het reinigen van stallen tegen bloedluis? Waarom werd geconcludeerd dat fipronil vanuit de stal niet in eieren terecht kon komen? Waarom werd geen onderzoek?

Uit een brief aan de Kamer, van verantwoordelijk minister Edith Schippers (Volksgezondheid, VVD) en staatssecretaris Martijn van Dam (Landbouw, PvdA) bleek woensdag al dat over Chickfriend niet één - zoals eerder gesteld - maar zelfs twee tips waren binnengekomen.

Maar Schippers en Van Dam houden zich donderdag op de vlakte over rol van de NVWA in november. Van Dam: „Ik ga niet proberen daar nu conclusies aan te verbinden.” Die conclusies moeten volgens hem komen van het al aangekondigde onderzoek, door oud-minister van Justitie Winnie Sorgdrager. Zij is overigens niet de enige die zich over fipronil zal buigen: ook de Onderzoeksraad voor Veiligheid heeft aangekondigd de crisis te analyseren.

Van Dam belooft wel te onderzoeken of de sector in het vervolg eerder op de hoogte gebracht kan worden van mogelijke fraude. In het geval van Chickfriend bleek het al gestarte strafrechtelijk onderzoek een belemmering voor het delen van informatie.

Verder is er bij de bewindslieden vooral lof voor de NVWA, al zegt Schippers wel dat de communicatie van de toezichthouder soms „preciezer” had gekund, doelend op de uitspraak van de tweede man van de NVWA, Freek van Zoeren. In actualiteitenprogramma *Nieuwsuur* gaf hij consumenten - tegen de officiële lijn van de NVWA in - het advies om even helemaal geen eieren te eten.

Maar Van Dam voegt daar later nog aan toe dat schade ontstond „door een stof die in eieren zit, niet omdat daarover wordt verteld”. Tot ontsteltenis van sommige aanwezige boeren maakt hij de NVWA zelfs een compliment voor haar werk „onder moeilijke omstandigheden”.

Geen overheidssteun

En de pluimveehouders in de debatzaal moeten wel vaker slikken. Opnieuw krijgt de sector te horen dat de overheid geleden schade niet gaat vergoeden of overbruggen, zoals in België wordt voorgesteld. Volgens Van Dam omdat dit al heel snel verboden staatssteun is, maar ook vanwege „een ongekende precedentwerking”. Bedrijven zijn wel vaker de dupe van fraude, zegt hij. „De overheid is niet in staat al die bedrijven te compenseren.” Bij de mededeling dat boeren wél een half jaar uitstel kunnen krijgen van het betalen van premies - een maatregel die al bekend was - stijgt een afkeurend geluid op uit de zaal.

Maar helemaal stil wordt het ook. Want waar pluimveehouders de afgelopen weken vooral kritiek hadden op de NVWA, worden ze nu hard op hun eigen verantwoordelijkheid gewezen. Kamerleden van GroenLinks, PvdA en D66 vragen zich af waarom boeren geen argwaan hadden gekregen van het ‘wondermiddel’ van Chickfriend, beter dan elk ander middel.

Schippers zegt best te kunnen begrijpen dat pluimveehouders de behandeling „een uitkomst” vonden, maar „boeren moeten checken of een middel is toegestaan”. Bovendien gebruikte Chickfriend niet alleen stiekem fipronil, het gebruikte ook een ander middel dat niet toegestaan is bij ongediertebestrijding: Dega16. Dat hadden boeren wél kunnen weten, want dat middel stond gewoon op de factuur.

Zelfregulering in de pluimveesector moet beter, concludeert Van Dam. En boeren, zegt hij, kunnen nou eenmaal geen zaken doen op basis van vertrouwen. Een „pijnlijke en zure les”.